

Til kapitel 2

Forbud mod forskelsbehandling på grund af køn (kønsdiskrimination)

Til § 2

Bestemmelsen indeholder lovforslagets generelle regel om lige behandling af kvinder og mænd.

I stk. 1 fastslås i 1. pkt., at kvinder og mænd skal behandles på lige vilkår inden for den offentlige forvaltning og inden for erhvervsmæssig og almen virksomhed.

Bestemmelsens anvendelsesområde svarer bortset fra den offentlige forvaltning i det væsentlige til anvendelsesområdet for lov om forbud mod forskelsbehandling på grund af race mv. Særligt med hensyn til den offentlige forvaltning bemærkes, at der her efter almindelige forvaltningsretlige principper allerede gælder et forbud mod usaglig forskelsbehandling, herunder af kvinder og mænd. Det er imidlertid af principielle grunde fundet rigtigst at fastsætte en udtrykkelig bestemmelse herom i lovforslaget. Bestemmelsen indebærer ikke på dette punkt ændringer i forhold til gældende ret.

Offentlig forvaltning omhandler bl.a. ydelser fra det offentlige, f.eks. det offentliges betjening af arbejdsmarkedet i arbejdsformidlingerne og det offentliges servicering af borgerne, for eksempel retten til offentlige sundhedsforanstaltninger, lægebehandling og sociale ydelser.

Den foreslåede bestemmelse indebærer således navnlig et forbud mod forskelsbehandling af kvinder og mænd inden for erhvervsmæssig virksomhed. Udtrykket almen virksomhed er i den forbindelse alene medtaget for at sikre, at forbudet også gælder for de almene boligorganisationers udlejningsvirksomhed.

Udtrykket erhvervsmæssig virksomhed skal som i racediskriminationsloven forstås bredt og omfatter ikke kun egentlige forretningsdrivende, men også f.eks. udbydere af tjenesteydelser, herunder håndværkere, advokater, tandlæger, ejendomsrådgivere mv. Endvidere er bl.a. forlystelser, herunder restauranter, cafeer, udstillinger, biografteater og diskoteker mv., omfattet.

Det er således uden betydning, hvilken nærmere karakter den pågældende virksomhed har, blot den kan betegnes som erhvervsmæssig. Ved afgørelsen af dette spørgsmål må der anlægges en samlet vurdering, hvor det bl.a. må tillægges betydning, i hvilket omfang virksomheden bidrager til den pågældendes samlede indkomst, og i hvilket omfang virksomheden i øvrigt kan siges at have forretningsmæssig karakter.

Der må i den forbindelse også lægges vægt på, om reale grunde taler for, at den pågældende frit bør kunne vælge kun at indgå aftale mv. med personer af et bestemt køn. Som eksempler på virksomhed, der ud fra disse principper i almindelighed vil falde uden for bestemmelsen, kan nævnes enkeltpersoners udlejning på rent privat basis af værelser mv. samt salg af private ejendele. Endvidere vil f.eks. lokale sportsforeninger i almindelighed falde uden for bestemmelsen.

Privatlivsforhold er selvsagt heller ikke omfattet.

Der henvises nærmere til stk. 4 og til bemærkningerne til denne bestemmelse for områder, der allerede er omfattet af anden lovgivning om ligestilling og ligebehandling.

Inden for bestemmelsens anvendelsesområde skal kvinder og mænd behandles på lige vilkår.

Det betyder, at der ikke må finde vilkårlig forskelsbehandling sted mellem kvinder og mænd. Det gælder, uanset om der er tale om direkte eller indirekte forskelsbehandling.

Direkte forskelsbehandling omfatter beslutninger, handlinger, begrundelser og valg af kriterier mv., hvor motivet er at forskelsbehandle kvinder og mænd. Indirekte forskelsbehandling omfatter forhold, handlinger, beslutninger, begrundelser mv., der i praksis har en kønsskæv effekt. Motivets er for så vidt underordnet, hvis effekten er kønsskæv.

Omfattet af forbudet er således ikke kun tilfælde, hvor der udtrykkeligt lægges vægt på den pågældendes køn, men efter omstændighederne også tilfælde, hvor der lægges vægt på andre »kønsspecifikke« forhold, f.eks. graviditet.

Forbudet mod forskelsbehandling gælder på den anden side ikke, hvis denne er begrundet i saglige og objektive forhold, der ikke er begrundet i køn. Bestemmelsen er f.eks. ikke til hinder for, at der opkræves forskellig betaling for erhvervsmæssig betjening mv. af kvinder og mænd, hvis dette er begrundet i en forskel i omkostninger, eller at betjening af det ene køn afvises med den begrundelse, at den pågældende alene er fagligt kvalificeret til eller særligt specialiseret i behandling mv. af det andet køn. Det vil f.eks. selvsagt ikke være i strid med bestemmelsen, at personer, der er specialiserede i betjening af det ene køn, afviser at betjene det andet, som f.eks. uddannede herre- eller dameskræddere. Det samme synspunkt gør sig gældende for skønhedsklinikker og frisører, der er specialiseret i at betjene det ene køn.

Afgørelsen af, om der i en konkret situation er tale om behandling på lige vilkår eller der foreligger diskrimination i strid med loven, må træffes efter en samlet vurdering af de foreliggende omstændigheder.